

مقایسه دو روش کشت و PCR در جداسازی مایکوپلازما هومینیس و اوره آپلازما

اوره آلیتیکوم از مایع منی مردان نابارور مراجعه کننده به پژوهشکده رویان در سال ۱۳۸۸

چکیده

زمینه و هدف: عفونت‌های ناشی از مایکوپلازماهای تناسلی می‌تواند تأثیرات منفی بر سلامت تناسلی مردان داشته و به ناباروری منتهی گردد. هدف از این تحقیق، بررسی وجود مایکوپلازما هومینیس و اوره آپلازما اوره آلیتیکوم در نمونه‌های مایع منی مردان نابارور مراجعه کننده به پژوهشکده رویان توسط دو روش کشت و PCR و مقایسه این دو روش با یکدیگر بود.

روش کار: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی مقطعی، نمونه‌های مایع منی از ۲۲۰ مرد نابارور اخذ و به سه بخش تقسیم گردید: بخش اول جهت انجام تست اسپرموگرام استفاده شد، بخش دوم به محیط کشت PPLO broth تلقیح و سریعاً از فیلترهای ۰/۴۵ میکرومتر (μm) عبور و طبق دستورالعمل، در محیط‌های اختصاصی مایع و جامد PPLO کشت و در دمای 37°C و در مجاورت CO_2 نگهداری شد و بخش سوم نمونه به منظور انجام PCR استفاده شد که برای شناسائی اوره آپلازما اوره آلیتیکوم از پرایمرهای U4 و U5 به منظور تکثیر ژن Urease این باکتری و برای مایکوپلازما هومینیس از پرایمرهای RNAH1 و RNAH2 برای تکثیر ژن 16S rRNA استفاده گردید؛ سپس یافته‌ها توسط نرم‌افزار SPSS V.16 تحلیل شد. از آزمون‌های آماری ANOVA، Post Hoc، Crosstab، Chi Square و Mc Nemar استفاده شد.

یافته‌ها: از مجموع ۲۲۰ نمونه مایع منی بررسی شده با استفاده از روش کشت، ۳/۲٪ و با روش PCR ۴/۸٪ از نمونه‌ها فقط از نظر مایکوپلازما هومینیس مثبت بود. با روش کشت، ۲۷/۷٪ و با PCR ۲۹/۸٪ فقط از نظر اوره آپلازما اوره آلیتیکوم مثبت بود؛ با روش کشت، ۵٪ نمونه‌ها و با PCR، ۱۱/۴٪ از نظر هر دو باکتری مثبت بودند. در بررسی متغیرها در دو روش کشت و PCR، در دو گروه "فقط اوره آپلازما اوره آلیتیکوم مثبت" و "هر دو باکتری مثبت"، میانگین pH نسبت به گروه "هر دو باکتری منفی"، پایین‌تر و اسیدی‌تر بود (Culture) ($p=0/006$) و (PCR) ($p=0/000$) و نیز قدرت تحرک اسپرم‌ها در گروه "هر دو باکتری مثبت" نسبت به گروه "فقط اوره آپلازما اوره آلیتیکوم مثبت"، پایین‌تر بود (Culture) ($p=0/022$) و (PCR) ($p=0/009$).

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های این تحقیق، درصد نسبتاً بالایی از مردان نابارور به این باکتری‌ها آلوده بوده‌اند و با توجه به عواقب خطرناک این عفونت‌ها، تشخیص به موقع این باکتری‌ها در مردان نابارور فاقد علائم بالینی، ضروری به نظر می‌رسد. PCR در مقایسه با کشت یک روش حساس‌تر، سریع‌تر و دارای ویژگی بالاتری می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: ۱- مایکوپلازما هومینیس ۲- اوره آپلازما اوره آلیتیکوم ۳- مردان نابارور ۴- کشت مایع منی ۵- PCR مایع منی

* محمدحسین احمدی I

دکتر نور امیر مظفری II

دکتر محمدعلی صدیقی گیلانی III

دکتر بهرام کاظمی IV

فرامرز مسجدیان جزئی V

تاریخ دریافت: ۸۹/۲/۸، تاریخ پذیرش: ۸۹/۵/۳۱

مقدمه

مایکوپلازما هومینیس (*Mycoplasma hominis*) و اوره آپلازما اوره آلیتیکوم (*Ureaplasma urealyticum*)، از کوچک‌ترین باکتری‌هایی هستند که فاقد دیواره سلولی بوده و توانایی رشد در محیط‌های کشت معمولی را دارند. این باکتری‌ها به همراه کلامیدیا تراکوماتیس (*Chlamydia trachomatis*) جزء شایع‌ترین عوامل ایجادکننده اورتریت غیر گنوکوکی (Non Gonococcal Urethritis=NGU) و سایر عوارض

این مقاله خلاصه‌ای است از پایان‌نامه آقای محمد حسین احمدی جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد میکروب شناسی به راهنمایی دکتر نور امیرمظفری و مشاوره دکتر محمد علی صدیقی گیلانی، دکتر بهرام کاظمی و آقای فرامرز مسجدیان جزئی، سال ۱۳۸۸.

(I) کارشناس ارشد میکروب شناسی، تقاطع بزرگراه‌های شهید همت و چمران، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران، تهران، ایران (مؤلف مسئول)

(II) دانشیار و متخصص میکروب شناسی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران، تهران، ایران

(III) دانشیار و متخصص آندروولوژی، گروه ناباروری مردان، پژوهشکده رویان، تهران، ایران

(IV) استاد و متخصص انگل شناسی، مرکز تحقیقات بیولوژی مولکولی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران

(V) کارشناس ارشد میکروب شناسی، عضو هیأت علمی گروه میکروب شناسی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران، تهران، ایران

عفونت بدون علامت بالینی ناشی از این باکتری می‌تواند سبب سوء عملکرد غدد ضمیمه‌ای جنسی (Accessory sex glands) گردد.^(۳۳) همچنین حضور این باکتری در مایع منی و یا مجرای تناسلی زنان، می‌تواند در فرآیند لقاح خارج رحمی (In Vitro Fertilization) سبب افت و کاهش میزان حاملگی شود.^(۲۰،۲۴)

در کشورهای صنعتی، شیوع بالای کلامیدیا تراکوماتیس و مایکوپلاسمای تناسلی در بین شرکای جنسی مرد در زوج‌های نابارور و نقش مهم آن‌ها در ایجاد مواردی از ناباروری‌ها اثبات گردیده است.^(۲، ۷-۹ و ۲۰) هرچند که در کشورهای در حال توسعه، این جایگاه هنوز به طور کامل مشخص نشده است.^(۳۶)

مطالعات نشان می‌دهد در صورت عدم تشخیص، پیشگیری و درمان مناسب، عفونت‌های مایکوپلاسمایی به طور مستمر باقی مانده و منجر به عواقب خطرناکی مانند بیماری‌های التهابی لگن و ناباروری می‌گردند.^(۳۷)

در کشور ما به دلیل ملاحظات اخلاقی، مطالعات بسیار کمی در زمینه تشخیص این باکتری‌ها در نمونه‌های مایع منی صورت گرفته است؛ لذا شناسایی این باکتری‌ها در مردان نابارور فاقد علائم بالینی از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد. در این امر، استفاده از روشی که دارای حساسیت و ویژگی بالاتر و مطلوب تری باشد بسیار مهم است.

در این تحقیق، حساسیت و ویژگی دو روش تشخیصی کشت و PCR برای جداسازی مایکوپلازما هومینیس و اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم در نمونه‌های مایع منی و ارتباط میان وجود این دو باکتری با پارامترهای اسپرم در مردان ناباروری که جهت درمان به پژوهشگاه رویان مراجعه کرده بودند، مورد بررسی قرار گرفت.

روش کار

جامعه و نمونه پژوهش

این مطالعه از نوع مطالعات توصیفی-تحلیلی و مقطعی بود. جامعه پژوهش شامل ۲۲۰ مرد نابارور که به مرکز

دستگاه ادراری-تناسلی می‌باشند.^(۱) این میکروارگانیزم‌ها، به خصوص اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم با اینکه از ساکنان طبیعی مجرای ادراری مردان می‌باشند، گونه‌های بالقوه پاتوژنی هستند که نقش اتیولوژیک مهمی در عفونت‌های تناسلی و هم در ناباروری مردان ایفاء می‌کنند.^(۲-۵)

عفونت مجرای ادراری-تناسلی مردان، یکی از مهم‌ترین عوامل ناباروری مردان می‌باشد^(۱)؛ به طوری که ۳۵-۸٪ موارد ناباروری مردان در سراسر جهان مربوط به این عفونت‌ها می‌باشد.^(۷) مطالعات مختلف در کشورهای توسعه یافته نشان داده است که عفونت‌های ناشی از مایکوپلازماها و اوره‌آپلاسمای تناسلی می‌تواند به ناباروری و نازایی منتهی شود.^(۲، ۷-۹ و ۲۰) عفونت‌های ناشی از این باکتری‌ها اغلب بدون علامت بوده که این امر می‌تواند تأثیرات منفی بر سلامت تناسلی مردان داشته باشد^(۱، ۳۶) که شامل تأثیرات منفی بر حجم، pH، تحرک، مورفولوژی، تعداد و قابلیت حیاتی اسپرم‌ها می‌باشد.^(۱۰-۱۱)

علاوه بر نقش مایکوپلازما هومینیس در بیماری‌های التهابی لگن، واژینوز باکتریایی، غیره^(۱۷ و ۱۶) می‌تواند با اتصال به سر، دم و بخش میانی اسپرم‌ها (جهت کسب استروئیدهای مورد نیاز خود) سبب بی حرکت شدن آن‌ها^(۱۸) و حتی نفوذ به داخل اسپرم‌ها گردد.^(۱۹)

اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم از پاتوژن‌های غالب مسبب بیماری‌های منتقله از راه جنسی (Sexual Transmitted Disease=STD) بوده و بنابراین مشخص کردن شیوع آن در مردان نابارور فاقد علامت بالینی از اهمیت بالایی برخوردار است.^(۲۰ و ۲۱) این باکتری می‌تواند به مقدار فراوان به اسپرم، به خصوص به قسمت میانی آن، متصل گردد و یک نوع سنگینی هیدرودینامیکی در اسپرم ایجاد کرده و با در هم پیچیدن و ایجاد لخته‌ای متشکل از اسپرم‌ها (Multisperm agglutination) سبب از دست رفتن قدرت تحرک اسپرم‌ها می‌گردد.^(۲۲) شواهد نشان می‌دهد که

درپیچ دار استریل در حجم ۴ میلی لیتر توزیع گردید. بخش سوم نمونه‌ها نیز به منظور انجام تست PCR، در دمای 20°C تا زمان انجام تست، نگهداری شد.

کشت نمونه‌های مایع منی و جداسازی باکتری‌ها

پس از انتقال محیط‌های ترانسپورت به آزمایشگاه، نمونه‌ها از فیلترهای سرسرنگی $0/45$ میکرومتر عبور داده شده و به داخل محیط‌های اختصاصی Arginine PPLO broth (جهت جداسازی مایکوپلازما هومینیس) و Urea PPLO broth (جهت جداسازی اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم) تلقیح شد و پس از قرارگیری در جار شمع دار (Candle jar) جهت تامین $5-7\% \text{CO}_2$ ، در انکوباتور با دمای 37°C به مدت ۵ روز نگهداری شد. جهت تهیه محیط‌های Arginine/Urea PPLO broth، به ازای هر ۷۰ میلی‌لیتر از محیط پایه Difco™ PPLO Broth، مواد زیر افزوده شد:

۱۰ میلی‌لیتر عصاره مخمر 10% ، ۱ میلی‌لیتر فنل رد 2% ، ۲۰ میلی‌لیتر سرم اسب استریل، ۱ میلی‌لیتر پنی‌سیلین G (۵۰۰۰۰ U) و ۱۰ میلی‌لیتر آرژینین یا اوره 10% که به جزء عصاره مخمر، بقیه مواد فوق پس از اتوکلاو نمودن محیط کشت و رسیدن دمای آن به 45°C -۴۵ در زیر هود به محیط افزوده شدند. pH نهایی برای محیط آرژینین دار روی ۷ و برای محیط اوره دار روی $6/5-6$ تنظیم و سپس در داخل لوله‌های درپیچ دار استریل در حجم ۲ میلی لیتر تقسیم گردید.

محیط‌های broth تلقیح یافته، به طور روزانه از نظر تغییر رنگ مورد بررسی قرار گرفته و به محض مشاهده تغییر رنگ (از زرد به صورتی یا ارغوانی)، بر سطح محیط‌های آگار اختصاصی Arginine/Urea PPLO agar کشت داده شدند؛ سپس پلیت‌ها در داخل Candle jar و در دمای 37°C به مدت ۵ تا ۷ روز نگهداری شدند و در طی این مدت از نظر وجود کلنی در زیر میکروسکوپ مورد بررسی قرار گرفتند؛ کلنی‌های مایکوپلازما هومینیس در سطح محیط جامد شبیه تخم

درمان ناباروری پژوهشکده رویان مراجعه کرده و با انجام معاینات و آزمایش‌های خاص (از جمله اسپرموگرام)، ناباروری آن‌ها توسط پزشک متخصص آندرولوژی اثبات شده بود و همچنین دارای شرایط زیر بودند (لازم به ذکر است که قبلاً فرم اعلام رضایت توسط تمام بیماران دخیل در مطالعه، امضاء شده است):

۱- فاقد هرگونه علائم بالینی مربوط به عفونت‌های مجاری ادراری-تناسلی و نداشتن عوارضی مانند واریکوسل (Varicocele)؛ ۲- عدم مواجهه با مواد توکسیک و عدم مصرف آنتی‌بیوتیک تا یک هفته قبل از زمان نمونه‌گیری و ۳- نداشتن دوره پرهیز جنسی (Abstinence duration) حداقل به مدت ۴۸ ساعت (لازم به ذکر است که همگی موارد فوق با معاینه مستقیم پزشک متخصص و گرفتن شرح حال احراز شد).

نمونه‌گیری و انتقال نمونه‌ها به آزمایشگاه

نمونه‌های مایع منی مردان نابارور، در داخل ظرف‌های استریل اخذ شده و هر نمونه به سه بخش تقسیم شد: بخش اول جهت انجام تست اسپرموگرام (Semen Analysis) مورد استفاده قرار گرفت؛ بخش دوم به محیط کشت ترانسپورت (PPLO Broth) تلقیح شده و بلافاصله به آزمایشگاه منتقل شد تا فرآیند کشت بر روی آن‌ها انجام پذیرد. به منظور تهیه محیط کشت ترانسپورت جهت انتقال نمونه‌ها، ابتدا ۲۱ گرم از پودر تجاری PPLO broth ساخت شرکت Difco (Difco™) در یک لیتر آب مقطر حل شده و سپس به ازای هر ۷۰ میلی‌لیتر از محیط PPLO broth، ۱۰ میلی‌لیتر از محلول 10% عصاره مخمر (Yeast extract) ساخت شرکت Merck آلمان اضافه شد و پس از اتوکلاو نمودن و رسیدن دمای آن به 45°C -۴۵، ۵ میلی‌لیتر سرم اسب استریل و ۱ میلی‌لیتر پنی‌سیلین G (۵۰۰۰۰ U) به آن افزوده شد و pH نهایی با استفاده از HCl و NaOH (یک نرمال) روی ۷ تنظیم شد و سپس در داخل لوله‌های

مخلوط و به مدت ۱۰ دقیقه در بن ماری با دمای ۶۵ درجه سلسیوس انکوبه شد و هر ۲-۳ دقیقه یک بار به آرامی به هم زده شد.

۲- در این هنگام، ۶۰۰ میکرولیتر کلروفوم به آن افزوده و با ۳ تا ۵ بار برگرداندن پی در پی میکروتیوب، به آرامی به هم زده شد و سپس نمونه به مدت ۲ دقیقه در دور ۱۰۰۰۰ دور در دقیقه (rpm) سانتریفیوژ گردید.

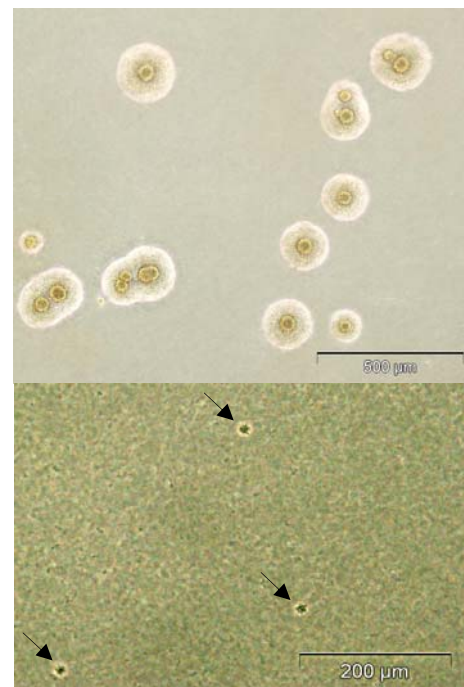
۳- در یک میکروتیوب دیگر، با مخلوط نمودن ۷۲۰ میکرولیتر از آب دیونیزه استریل با ۸۰ میکرولیتر از محلول (10x Concentrated) موجود در کیت، محلول رسوب دهنده (Precipitation solution) آماده گردید.

۴- سپس مایع رویی نمونه سانتریفیوژ شده که حاوی DNA می باشد به داخل یک میکروتیوب دیگر منتقل و ۸۰۰ میکرولیتر از محلول رسوب دهنده تازه ساخته شده به آن افزوده شد و با چند بار برگرداندن (به مدت ۲-۱ دقیقه) در دمای اتاق به هم زده شد و پس از آن به مدت ۲ دقیقه با دور ۱۰۰۰۰ rpm سانتریفیوژ گردید.

۵- آنگاه محلول رویی به طور کامل دور ریخته شد (بدون اینکه رسوب باقی مانده که همان DNA می باشد، خشک شود) و رسوب DNA pellet در ۱۰۰ میکرولیتر از محلول NaCl (۱/۲ مولار)، به طور کامل و به آرامی حل گردید.

۶- سپس ۳۰۰ میکرولیتر اتانول سرد (۱۰۰-۹۶٪) به آن اضافه کرده و با قرار دادن آن در دمای C ۲۰- به مدت ۱۰ دقیقه، اجازه داده شد تا DNA رسوب کند و سپس با دور ۱۰۰۰۰ rpm به مدت ۳-۴ دقیقه سانتریفیوژ نموده و بعد اتانول را دور ریخته و رسوب باقی مانده را یک بار با اتانول سرد (۷۰٪) شستشو داده و در نهایت، DNA در ۱۰۰ میکرولیتر آب دیونیزه استریل به آرامی حل گردید. DNA تخلیص شده تا زمان انجام PCR در فریزر C ۲۰- قرار گرفت.

مرغ نیمرو شده (Fried egg) بوده^(۲۸)، در حالی که کلنی های اوره آپلازما اوره آلیتیکوم بسیار ریز و به شکل توت بوده و با رنگ آمیزی اختصاصی کلرور منگنز- اوره، در زیر میکروسکوپ به رنگ قهوه ای تیره دیده شدند (شکل شماره ۱).^(۲۹)

شکل شماره ۱- کلنی های مایکوپلازما هومینیس بر سطح محیط کشت آرژینین آگار (A: ۱۰X) و اوره آپلازما اوره آلیتیکوم بر سطح محیط کشت اوره آگار (B: ۲۰X)، که از مایع منی جدا شده اند و در زیر میکروسکوپ فاز کنتراست دیده می شوند (کلونی ها با نوک پیکان مشخص شده اند).

استخراج DNA مایکوپلازما هومینیس و اوره آپلازما اوره آلیتیکوم از نمونه های مایع منی:

جهت استخراج DNA این دو باکتری، از کیت تخلیص مربوط به شرکت Fermentas تحت عنوان (Genomic DNA Purification kit #K0512) استفاده شد. طبق دستور العمل شرکت سازنده کیت، DNA نمونه های فریز شده پس از خروج از فریزر بدون اینکه ذوب شوند، به صورت زیر استخراج شد:

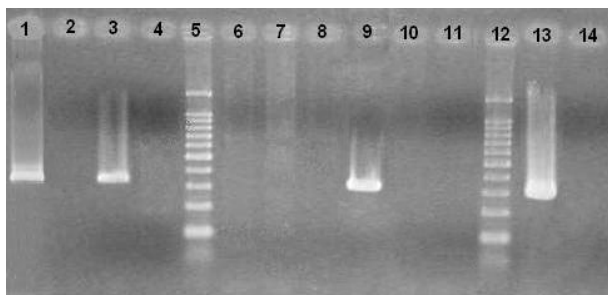
۱- ابتدا ۲۰۰ میکرولیتر از نمونه، با ۴۰۰ میکرولیتر از محلول لیز (Lysis solution) در داخل یک میکروتیوب،

جدول شماره ۱- برنامه دمایی PCR (PCR Amplification) جهت

تعداد سیکل	زمان	دما (°C)	مراحل
۱	۵ دقیقه	۹۵	۱- واسرشت اولیه (Initial Denaturation)
	۳۰ ثانیه	۹۵	۲- واسرشت (Denaturation)
۴۰	۴۵ ثانیه	<i>U.urealyticum</i> : 54 <i>M.hominis</i> : 55	۳- اتصال پرایمرها (Annealing)
	۴۵ ثانیه	۷۲	۴- سنتز (Extension)
۱	۵ دقیقه	۷۲	۵- سنتز نهایی (Final Extension)

انجام الکتروفورز و آشکارسازی محصولات PCR:

پس از تهیه ژل آگاروز ۱٪ و رسیدن دمای آن به حدود ۴۵°C، به ازای هر ۱۰ میلی لیتر ژل، ۳ میکرولیتر رنگ اتیدیوم بروماید به ژل اضافه شد و سپس محلول ژل آگاروز در داخل قالب الکتروفورز ریخته شده و پس از بستن ژل، در داخل تانک الکتروفورز قرار گرفت. آنگاه ۱۰ میکرولیتر از محصول PCR را با ۳ میکرولیتر از Sample loading buffer مخلوط کرده و ۱۰ میکرولیتر از این مخلوط، با دقت به داخل چاهک‌های ایجاد شده در ژل ریخته شد. همچنین حدود ۵-۳ میکرولیتر از مارکر وزنی DNA (100 bp) به داخل یکی از چاهک‌ها اضافه گردید و سپس جریان الکتریسیته با ولتاژ ۱۰۰ ولت برقرار شد. در پایان کار از ژل عکس تهیه شد (اشکال شماره ۲ و ۳).

شکل شماره ۲- تصویر ژل الکتروفورز محصول PCR میکوپلازما هومینیس: نمونه‌های شماره ۱، ۳ و ۹ از نظر میکوپلازما هومینیس مثبت بوده در حالی که نمونه‌های شماره ۲، ۴، ۶، ۷، ۸، ۱۰ و ۱۱ از نظر این باکتری منفی هستند؛ نمونه‌های شماره ۵ و ۱۲ به عنوان مارکر، نمونه شماره ۱۳ کنترل مثبت (۳۳۴ bp) و نمونه شماره ۱۴، کنترل منفی می‌باشد.

جستجوی ژنوم میکوپلازما هومینیس و اوره آپلازما

اوره آلیتیکوم در نمونه‌های مایع منی به روش PCR:

جهت انجام PCR، از کیت PCR Master Mix (PCR Master Mix #k0171) مربوط به شرکت Fermentas که حاوی آنزیم Taq DNA Polymorase (۰/۰۵ واحد بین‌المللی بر میکرولیتر)، MgCl₂ (۴ میلی مول بر لیتر) و dNTPها (۰/۴ میلی مول بر لیتر) می‌باشد، استفاده گردید. پرایمرهای میکوپلازما هومینیس که جهت تکثیر ناحیه ۳۳۴ bp ژن 16SrRNA این باکتری مورد استفاده قرار گرفت^(۳۰) عبارتند از:

RNAH1: CAATGGCTAATGCCGATACGC

RNAH2: GGTACCGTCAGTCTGCAAT

و توالی پرایمرهای اوره آپلازما اوره آلیتیکوم که به منظور تکثیر ناحیه ۴۲۹ bp ژن Urease این باکتری مورد استفاده قرار گرفت^(۳۱) به صورت زیر بود:

U4: ACGACGTCCATAAGCAACT

U5: CAATCTGCTCGTGAAGTATTAC

در این تحقیق، از DNA حاصل از محلول کلنی هر کدام از دو باکتری مورد مطالعه در PBS(1X)، به عنوان "کنترل مثبت" و از آب مقطر دو بار تقطیر استریل به عنوان "کنترل منفی" استفاده شد. برای اجرای PCR، ابتدا نمونه‌های DNA از فریزر خارج و در دمای اتاق ذوب شد. سپس، ابتدا یک Master Mix ساخته شد و در حجم مورد نظر بین میکروتیوب‌ها تقسیم گردید. ترکیب PCR Master Mix برای هر نمونه به این ترتیب بود:

Primer Mix، PCR Master Mix (۲x): ۱۲/۵ μl و Water (nuclease free): ۱/۵ μl و (۰/۴ μM): ۱ μl هر میکروتیوب، ۱۰ میکرولیتر (۲ میکروگرم) از DNA الگوی مخصوص به آن اضافه شد تا حجم نهایی PCR به ۲۵ میکرولیتر برسد. برنامه دمایی PCR (PCR Amplification) جهت تکثیر ژن‌های مورد نظر مربوط به هر کدام از دو باکتری مورد مطالعه، با ترتیب نشان داده شده در جدول شماره ۱ انجام پذیرفت.

نظر اوره آپلازما اوره آلیتیکوم و ۲۵ مورد (۱۱/۴٪) نیز از نظر هر دو باکتری مثبت بودند. بنابراین، ۹۸ مورد (۴۴/۵٪) از کل نمونه‌ها حداقل از نظر یک باکتری مثبت بودند و به طور کلی ۳۴ مورد (۱۵/۵٪) مایکوپلازما هومینیس و ۸۹ مورد (۴۰/۵٪) اوره آپلازما اوره آلیتیکوم از نمونه‌ها جدا شد. در جدول شماره ۲، نتایج کلی حاصل از دو روش کشت و PCR آمده است.

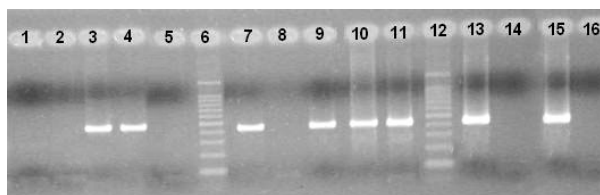
جدول شماره ۲- نتایج کلی حاصل از دو روش کشت و PCR

نتایج	کشت (درصد)	PCR (درصد)
فقط مایکوپلازما هومینیس مثبت	۲/۲	۴/۱
فقط اوره آپلازما اوره آلیتیکوم مثبت	۲۷/۷	۲۹/۱
هر دو باکتری مثبت	۵	۱۱/۴
مایکوپلازما هومینیس مثبت (در کل)	۸/۲	۱۵/۵
اوره آپلازما اوره آلیتیکوم مثبت (در کل)	۳۲/۷	۴۰/۵
حداقل یک باکتری مثبت	۳۵/۹	۴۴/۵

در دو مورد از نمونه‌ها، مایکوپلازما هومینیس با استفاده از روش کشت مثبت بود، در حالی که با روش PCR منفی بود. همچنین در سه مورد از نمونه‌ها، اوره آپلازما اوره آلیتیکوم با روش کشت مثبت بود، در حالی که با روش PCR منفی بود. مقایسه نتایج کشت و PCR در شناسایی دو باکتری مایکوپلازما هومینیس و اوره آپلازما اوره آلیتیکوم در جدول شماره ۳ ارائه شده است.

جدول شماره ۳- مقایسه نتایج کشت و PCR در شناسایی دو باکتری مایکوپلازما هومینیس و اوره آپلازما اوره آلیتیکوم

باکتری جدا شده	PCR مثبت		PCR منفی	
	کشت مثبت	کشت منفی	کشت مثبت	کشت منفی
مایکوپلازما هومینیس (تعداد)	۱۶	۱۸	۲	۱۸۴
اوره آپلازما اوره آلیتیکوم (تعداد)	۶۹	۲۰	۳	۱۲۸

شکل شماره ۳- تصویر ژل الکتروفورز محصول PCR اوره آپلازما اوره آلیتیکوم: نمونه‌های شماره ۳، ۴، ۷، ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۳ از نظر اوره آپلازما اوره آلیتیکوم مثبت بوده در حالی که نمونه‌های شماره ۱، ۲، ۵، ۸، و ۱۴ از نظر این باکتری منفی هستند؛ نمونه‌های شماره ۶ و ۱۲ به عنوان مارکر، نمونه شماره ۱۵ کنترل مثبت (۴۲۹ bp) و نمونه شماره ۱۶، کنترل منفی می‌باشد.

آنالیز آماری

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آماری ANOVA و روش Post Hoc (LSD) Test جهت بررسی معنی‌دار بودن اختلاف میانگین در بین گروه‌ها و همچنین آزمون‌های آماری Crosstabs و Chi-Square به منظور بررسی متغیرهای کیفی و مقایسه درصد متغیرها توسط نرم‌افزار SPSS V.16 انجام پذیرفت. در صورتی که $p < 0.05$ بود، از لحاظ آماری معنی‌دار تلقی شد. جهت مقایسه حساسیت دو روش کشت و PCR در جداسازی دو باکتری مورد مطالعه، از آزمون آماری McNemar استفاده گردید.

یافته‌ها

از مجموع ۲۲۰ نمونه مایع منی بررسی شده با استفاده از روش کشت، ۷ مورد (۳/۲٪) از نمونه‌ها فقط از نظر مایکوپلازما هومینیس، ۶۱ مورد (۲۷/۷٪) فقط از نظر اوره آپلازما اوره آلیتیکوم و ۱۱ مورد (۵٪) نیز از نظر هر دو باکتری مثبت بودند. بنابراین، ۷۹ مورد (۳۵/۹٪) از کل نمونه‌ها حداقل از نظر یک باکتری مثبت بودند و به طور کلی ۱۸ مورد (۸/۲٪) مایکوپلازما هومینیس و ۷۲ مورد (۳۲/۷٪) اوره آپلازما اوره آلیتیکوم از نمونه‌ها جدا شد.

در حالی که در روش PCR، از مجموع ۲۲۰ نمونه مایع منی بررسی شده، ۹ مورد (۴/۱٪) از نمونه‌ها فقط از نظر مایکوپلازما هومینیس، ۶۴ مورد (۲۹/۱٪) فقط از

در بررسی پارامترهای اسپرم در نمونه‌ها، به طور کلی نتایج زیر به دست آمد:

میزان قدرت تحرک اسپرم در نمونه‌ها (Total motility) از صفر تا ۴۰٪ متغیر بود و ۲۸/۶٪ دارای قدرت تحرک برابر با صفر درصد (فاقد قدرت تحرک) بودند؛ میانگین قدرت تحرک در بین کل نمونه‌ها ۱۶/۲۶٪ با انحراف معیار برابر با ۱۳/۱۶ بود. میزان مورفولوژی نرمال (Normal morphology) در نمونه‌ها از صفر تا ۳۵٪ متغیر بود و ۲۴/۵٪ آن‌ها دارای مورفولوژی نرمال برابر با صفر درصد (فاقد مورفولوژی طبیعی) بودند. میانگین مورفولوژی نرمال در نمونه‌ها ۴/۵۸٪ با انحراف معیار ۵/۶۳ بود.

تعداد اسپرم در هر میلی لیتر مایع منی (Sperm count/ml) در نمونه‌ها از صفر تا ۱۴۰ میلیون متغیر بود و میانگین آن ۱۶/۶۳ میلیون با انحراف معیار ۲۶/۶۲ بود.

میزان pH در نمونه‌ها از ۶ تا ۸/۱ متغیر بود و ۶۳/۲٪ دارای pH برابر با ۷/۸ بودند؛ میانگین pH در نمونه‌ها ۷/۷۵ با انحراف معیار ۰/۱۷ بود. ۷۶/۸٪ از نمونه‌ها دارای چسبندگی طبیعی (Normal viscosity)، ۱۵/۵٪ Somewhat thick (نسبتاً غلیظ) و ۷/۷٪ ویسکوزیته از نوع Thick (غلیظ) داشتند.

۲۰/۹٪ از نمونه‌های دارای عارضه آزوسپریمیا (Azoospermia) بودند. حداقل و حداکثر سن افراد مورد مطالعه به ترتیب ۲۳ و ۵۴ سال و میانگین آن ۳۵/۲۳ سال با انحراف معیار ۵/۵۰ بود.

نتایج حاصل از کشت و همچنین PCR به چهار گروه تقسیم شد که عبارتند از: گروه (۱): هردو باکتری منفی، گروه (۲): فقط میکوپلازما هومینیس مثبت، گروه (۳): فقط اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم مثبت و گروه (۴): هردو باکتری مثبت.

جهت بررسی اختلاف میانگین متغیرها در این چهار گروه، از تست ANOVA (آنالیز واریانس) استفاده شد که

نتایج نشان داد که در هر دو روش کشت و PCR، فقط در مورد متغیر pH، رابطه معنی‌دار بود [p=۰/۰۱۳] و value(Culture)= [p-value(PCR)=۰/۰۰۴]؛ در حالی که در مورد سایر متغیرها رابطه معنی‌داری مشاهده نشد.

سپس از آزمون تعقیبی (LSD Test) Post Hoc جهت مقایسه اختلاف میانگین در بین گروه‌ها (Multiple Comparison) به صورت دو به دو باهم استفاده شد که نتایج حاصل از کشت و PCR، اختلاف معنی‌داری را در متغیر pH در بین دو گروه (۱) و (۳) نشان داد (p=۰/۰۳۱(Culture) و (p=۰/۰۰۷(PCR)). همچنین اختلاف معنی‌داری در این متغیر در بین دو گروه (۱) و (۴) مشاهده گردید (p=۰/۰۰۶(Culture) و (p=۰/۰۰۰(PCR)؛ این بدین معنی است که در دو گروه (۳) و (۴) یعنی گروه "فقط اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم مثبت" و گروه "هردو باکتری مثبت"، میانگین pH نسبت به گروه (۱)، یعنی گروه "هردو باکتری منفی"، پایین‌تر بوده و اسیدی‌تر است. این در حالی است که در مقایسه میانگین pH در بین سایر گروه‌ها اختلاف معنی‌داری مشاهده نشد.

همچنین در مورد قدرت تحرک اسپرم‌ها (Total motility) فقط در بین گروه (۳) و (۴) اختلاف معنی‌داری در میانگین‌ها مشاهده شد (p=۰/۰۳۲(Culture) و (p=۰/۰۰۹(PCR)؛ این بدین معنی است که میانگین قدرت تحرک اسپرم‌ها در گروه "هردو باکتری مثبت" نسبت به گروه "فقط اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم مثبت"، پایین‌تر بوده است؛ در حالی که در بین سایر گروه‌ها اختلاف معنی‌داری از این نظر وجود نداشت.

جهت بررسی متغیرهای کیفی از آزمون Crosstabs استفاده شد که در آن، نتیجه حاصل از کشت و PCR، با هرکدام از سه متغیر گروه سنی (جداول شماره ۴ و ۵)، ویسکوزیته و آزوسپریمیا مورد بررسی قرار گرفت که وقتی از آزمون Chi-Square (χ^2) استفاده شد، اختلاف معنی‌داری در بین هیچ کدام از این موارد مشاهده نشد.

جدول شماره ۴- توزیع نتایج کشت بر حسب گروه سنی

تعداد و درصد	تعداد و درصد موارد بر حسب گروه سنی			تعداد و درصد	کل بر حسب هر گروه
	بالاتر از ۵۳ سال	۳۴-۴۳ سال	۲۳-۳۳ سال		
۱۴۱	۶	۷۱	۶۳	نتایج کشت	۲۳-۳۳
۱۰۰٪	۰٪	۴٪	۷۷٪	گروه (۱): هردو	۲۳
۷	۰	۴	۳	باکتری منفی	۴۳-۴۴
۱۰۰٪	۰٪	۰٪	۱۰۰٪	گروه (۲): فقط مایکوپلازما	۴۴
۶۱	۰	۳۷	۱۹	هومینیس مثبت	۵۳
۱۰۰٪	۰٪	۶۰٪	۳۱٪	گروه (۳): فقط اوره آپلازما	۵۳
۱۱	۰	۷	۳	اوره آلیتیکوم مثبت	۶۳
۱۰۰٪	۰٪	۶۳٪	۳۷٪	گروه (۴): هردو	۴۴
۲۲۰	۱	۱۱۹	۸۸	باکتری مثبت	۵۳
۱۰۰٪	۰٪	۵۴٪	۴۰٪	تعداد و درصد از کل نمونه ها	۶۳

جدول شماره ۵- توزیع نتایج تست PCR بر حسب گروه سنی

تعداد و درصد	تعداد و درصد موارد بر حسب گروه سنی			تعداد و درصد	کل بر حسب هر گروه
	بالاتر از ۵۳ سال	۳۴-۴۳ سال	۲۳-۳۳ سال		
۱۲۲	۶	۵۹	۵۶	نتایج PCR	۲۳-۳۳
۱۰۰٪	۰٪	۴۸٪	۵۰٪	گروه (۱): هردو	۲۳
۹	۰	۶	۳	باکتری منفی	۳۳
۱۰۰٪	۰٪	۰٪	۱۰۰٪	گروه (۲): فقط مایکوپلازما	۳۳
۶۴	۰	۳۹	۲۱	هومینیس مثبت	۴۳
۱۰۰٪	۰٪	۶۰٪	۳۲٪	گروه (۳): فقط اوره آپلازما	۴۴
۲۵	۰	۱۵	۸	اوره آلیتیکوم مثبت	۵۳
۱۰۰٪	۰٪	۶۰٪	۳۲٪	گروه (۴): هردو	۵۳
۲۲۰	۱	۱۱۹	۸۸	تعداد و درصد از کل نمونه ها	۶۳

در تحقیق حاضر هیچ گونه ارتباط معنی داری بین وجود لوکوسیتها در مایع منی (Leukocytospermia) و نتیجه حاصل از کشت یا PCR یافت نشد. همچنین برای بررسی بیشتر، نتایج کشت و PCR به دو گروه الف): "هر دو باکتری منفی" و گروه ب): "حداقل یک باکتری مثبت" تقسیم شد که پس از استفاده از آزمونهای فوق جهت مقایسه این دو گروه، در این موارد نیز اختلاف معنی داری در پارامترها و متغیرهای ذکر شده، مشاهده نگردید.

بحث و نتیجه گیری

طبق تعریف ناباروری عبارت است از عدم ایجاد حاملگی با وجود یک سال نزدیکی جنسی بدون استفاده از هر گونه وسیله ممانعت از بارداری.^(۳۲) گفته می شود ۵۰ تا ۸۰ میلیون زوج در سراسر جهان از ناباروری رنج می برند؛ به نظر می رسد که فاکتورهای مردانه، علت اصلی ناباروری در ۳۰٪ از موارد بوده و در ۲۰٪ موارد نیز در ایجاد ناباروری نقش مشارکتی دارد.^(۳۳) در این میان، یکی از مهم ترین عوامل ناباروری مردان، عفونت های مجرای ادراری-تناسلی می باشد.^(۱)

در مورد شیوع مایکوپلازماهای تناسلی، گزارش ها و آمارهای متفاوتی وجود دارد؛ به طوری که شیوع اوره آپلازما اوره آلیتیکوم در نمونه های مایع منی مردان نابارور در مقالات مختلف از ۵ تا ۴۲٪ متغیر است.^(۳۰-۳۴) این محدوده وسیع، مربوط به روش ها و تست های تشخیصی متفاوتی است که جهت بررسی جمعیت های مختلف به کار رفته است.^(۳۶) در تحقیق حاضر، شیوع اوره آپلازما اوره آلیتیکوم در مایع منی مردان نابارور، با روش کشت ۳۲٪ و با روش PCR ۴۰٪ به دست آمد که در محدوده گزارش شده مقالات فوق قرار دارد.

در مطالعه ای Gdoura و همکاران که در تونس انجام شد، با استفاده از روش PCR مایع منی مردان نابارور مورد بررسی قرار گرفت که در آن، شیوع مایکوپلازما

در تحقیق دیگری که توسط دکتر نیاکان و همکاران در پژوهشکده رویان بر روی نمونه‌های مایع منی انجام شد، فراوانی مایکوپلازما هومینیس در مردان نابارور با استفاده از روش کشت، ۱۷/۵٪ در مقایسه با گروه کنترل (۵٪) تعیین شد^(۳۸) که نسبت به یافته مطالعه حاضر (۸/۲٪ در روش کشت)، میزان بالاتری را نشان می‌دهد؛ البته در تحقیق فوق، تعداد افراد مورد بررسی محدود بود (۴۰ مرد نابارور و ۴۰ نفر مرد بارور) و بنابراین نمی‌تواند آمار صحیحی از شیوع این میکروارگانیسم‌ها را در بر داشته باشد.

در سایر مطالعات شیوع مایکوپلازما هومینیس و اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم به ترتیب ۱۳-۵٪ و ۱۱-۳۵٪ گزارش شده است^(۳۵-۴۳-۳۹) که یافته‌های مطالعه حاضر نیز نزدیک به همین محدوده است؛ شاید علت متغیر بودن شیوع این دو باکتری در مقالات مختلف، به دلیل روش‌های تشخیصی متفاوت، نمونه‌های مختلف و کار بر روی جمعیت‌های ناهمسان بوده باشد.

در مطالعه حاضر، مواردی از نمونه‌ها که با استفاده از روش PCR مثبت شدند اما نتیجه کشت آن‌ها منفی بود، به عنوان "مثبت کاذب" تلقی نشد؛ زیرا روش کشت به عنوان یک روش Gold standard نبوده و هیچگاه دارای حساسیت و ویژگی ۱۰۰٪ نمی‌باشد؛ زیرا با توجه به اینکه مایکوپلازماها به دلیل فقدان دیواره سلولی در برابر شرایط محیطی حساسند، نتیجه کشت می‌تواند به طور کاذب منفی شود، در حالی که PCR می‌تواند حتی DNA باکتری‌های مرده را نیز شناسایی کند.

در سایر مطالعات مانند مطالعه Horn و همکارانش در سال ۱۹۹۶ در آلمان^(۴۴) و نیز Luki و همکارانش در سال ۱۹۹۸ در کانادا^(۴۵)، نتایج مثبت حاصل از PCR که کشت آن‌ها منفی بود به عنوان مثبت کاذب محسوب نگردید؛ لذا با لحاظ کردن موارد فوق، در مطالعه حاضر حساسیت و ویژگی روش PCR در برابر روش کشت برای شناسایی مایکوپلازما هومینیس به ترتیب برابر ۸۸/۹ و ۹۸/۹ و

هومینیس ۹/۶٪ و اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم ۱۵/۴٪ گزارش شد.^(۳۶) در مطالعه حاضر، شیوع مایکوپلازما هومینیس با روش کشت ۸/۲٪ بود که نزدیک به یافته مقاله فوق است، اما با استفاده از روش PCR شیوع این باکتری برابر با ۱۵/۵٪ بود که بالاتر از یافته مطالعه فوق می‌باشد. همچنین شیوع اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم در تحقیق حاضر با روش کشت ۳۲/۷٪ و با استفاده از روش PCR، ۴۰/۵٪ بود که در مقایسه با مطالعه فوق، بالاتر است.

در مطالعه دیگری از Gdoura و همکاران، با استفاده از روش PCR، در ۶/۷٪ از نمونه‌ها عفونت توأم این دو باکتری مشاهده شده است^(۳۶)؛ این در حالی است که عفونت توأم این دو باکتری در مطالعه حاضر با استفاده از روش کشت در ۵٪ از نمونه‌ها و با روش PCR در ۱۱/۴٪ از نمونه‌ها یافت شد. وجود عفونت توأم با این دو باکتری در مقالات مختلف، در ۷ تا ۱۴٪ از نمونه‌های مایع منی مردان نابارور گزارش شده است^(۳۷-۳۴) که یافته‌های این مطالعه نیز از روش PCR، در همین محدوده قرار دارد.

در تحقیقی که Wang و همکاران در کشور چین انجام دادند، شیوع اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم را با استفاده از روش کشت ۳۹/۳۱٪ گزارش کردند^(۴) که در مقایسه با یافته مطالعه حاضر از روش کشت (۳۲/۷٪)، آمار بالاتری را نشان می‌دهد.

در مطالعه‌ای که در ایران (تهران) توسط گلشنی و همکاران انجام شد، از روش PCR جهت بررسی سه باکتری کلامیدیا تراکوماتیس، مایکوپلازما هومینیس و اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم در نمونه‌های مایع منی مردان نابارور استفاده شد که در آن، ۳۳٪ از نمونه‌ها حداقل به یکی از این باکتری‌ها آلوده بود.^(۳۷) در تحقیق حاضر، با استفاده از روش کشت، ۳۵/۹٪ و با روش PCR، ۴۴/۵٪ از کل نمونه‌ها حداقل از نظر یکی از دو باکتری مورد مطالعه، مثبت بودند.

اخذ شود و با استفاده از گروه کنترل، مطالعه به صورت case/control درآید؛ بنابراین، نمی توان صرفاً وجود این باکتری‌ها را دلیل اصلی ناباروری در افراد مورد مطالعه دانسته و با تکیه بر آن، تأثیر این باکتری‌ها را بر پارامترهای اسپرم سنجید. اما در مقایسه‌ی میانگین متغیرهای این مطالعه، در متغیر pH یک اختلاف معنی‌دار یافت شد؛ به این معنی که در دو گروه "هر دو باکتری مثبت" و "فقط اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم مثبت"، میزان pH نسبت به گروه "هر دو باکتری منفی"، پایین‌تر و اسیدی‌تر بود (به ترتیب، $p=0/006$ و $p=0/031$). در مطالعه‌ای که توسط وانگ و همکارانش در کشور چین انجام شد^(۵)، در افراد آلوده، میزان pH نسبت به افراد منفی پایین‌تر بود ($p<0/05$)؛ که از این لحاظ تا حدی با یافته تحقیق حاضر، مشابهت دارد.

در مطالعه حاضر، بین محدوده سنی افراد مورد مطالعه و نتیجه حاصل از کشت یا PCR، ارتباط معنی‌داری یافت نشد؛ اما افراد با محدوده سنی ۳۴ تا ۴۳ سال نسبت به سایر گروه‌های سنی، آلودگی بیشتری به این باکتری‌ها داشتند؛ نتایج مطالعه Golshani و همکارانش، بالاترین میزان آلودگی را در بین افراد دارای محدوده سنی ۲۰ تا ۳۰ سال نشان می‌دهد.^(۳۷)

در تحقیق حاضر هیچ گونه ارتباط معنی‌داری بین وجود لوکوسیت‌ها در مایع منی (Leukocytospermia) و نتیجه حاصل از کشت یا PCR یافت نشد؛ در سایر مطالعات نیز نتایج مشابهی حاصل شده است.^(۳۷، ۵۴ و ۵۳) Xu و همکارانش گزارش کرده‌اند که عفونت تناسلی با اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم سبب کاهش قدرت تحرک اسپرم می‌شود.^(۵۵) در مطالعه حاضر، یک ارتباط معنی‌داری در مورد قدرت تحرک اسپرم، فقط در بین دو گروه "فقط اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم مثبت" و گروه "هر دو باکتری مثبت" یافت شد ($p=0/032$)؛ به این معنی که میانگین قدرت تحرک اسپرم در گروه "هر دو باکتری مثبت" پایین‌تر بود.

برای شناسایی اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم به ترتیب برابر ۹۵/۸ و ۹۷/۷ به دست آمد. لذا روش PCR جهت شناسایی این دو باکتری حساس‌تر و دارای ویژگی بالاتر نسبت به روش کشت گزارش می‌گردد؛ نتایج حاصل از سایر مطالعات نیز این امر را تایید می‌کند.^(۴۶ و ۴۷)

در تحقیق حاضر در دو مورد از نمونه‌ها، مایکوپلازما هومینیس و در سه مورد از نمونه‌ها، اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم با استفاده از روش کشت مثبت، اما با روش PCR منفی بود. این امر، احتمالاً ناشی از تجزیه DNA این باکتری‌ها و یا به واسطه وجود مهار کننده‌های واکنش PCR (مانند مهار کننده‌های آنزیم Taq polymerase) در نمونه‌های بالینی باشد. در سایر مطالعات نیز نتایج مشابهی به دست آمده است.^(۴۴، ۴۸ و ۴۹) Petrikos و همکارانش در یونان در سال ۲۰۰۷ حساسیت و ویژگی روش PCR را در برابر کشت به ترتیب ۹۸/۸٪ و ۶۲/۸٪ برای مایکوپلازما هومینیس و ۹۲/۴٪ و ۹۳/۸٪ برای اوره‌آپلازما اوره‌آلیتیکوم گزارش کردند^(۵۰) که نزدیک به یافته‌های مطالعه حاضر می‌باشد.

لازم به ذکر است که تشخیص کلنی مایکوپلازماها نیاز به مهارت و تجربه کافی دارد و یک فرآیند نسبتاً طولانی (در حد چند روز) می‌باشد؛ در حالی که روش PCR دارای حساسیت بالا بوده و در طی زمان نسبتاً کوتاهی (در حد چند ساعت) می‌تواند DNA باکتری را حتی اگر باکتری مرده باشد، شناسایی کند.

برخی گزارش‌ها حاکی از آن است که حضور مایکوپلازماها و اوره‌آپلازماها در مایع منی می‌تواند سبب ایجاد تأثیرات منفی بر حجم، pH، تحرک، مورفولوژی، تعداد و قابلیت حیاتی اسپرم‌ها گردد^(۱۰-۱۱)؛ در حالی که برخی از محققان هیچ گونه ارتباطی را بین حضور این باکتری‌ها در مایع منی و ایجاد تغییرات در پارامترهای اسپرم نیافته‌اند.^(۴، ۵، ۱۹، ۲۰ و ۵۲)

در تحقیق حاضر به دلیل ملاحظات اخلاقی، مقدور نبود که از مردان سالم و بارور نیز نمونه‌های مایع منی

میکروبی برای همه مردان نابارور به عنوان تست روتین در حضور یا غیاب لوکوسیت‌ها در مایع منی، انجام پذیرد و در صورت آلوده بودن به این باکتری‌ها، درمان زوجین به صورت همزمان با هم صورت گیرد.

در این امر، هرچند که روش کشت روشی ارزان‌تر و قابل دسترس‌تر می‌باشد، اما به دلیل حساس بودن و "سخت رشد" بودن مایکوپلازماها، می‌تواند دارای نتایج منفی کاذب باشد و همچنین یک روش نسبتاً طولانی بوده و درحد چند روز زمان لازم است تا نتیجه آن مشخص گردد. در حالی که روش PCR، یک روش حساس‌تر و سریع‌تر و دارای ویژگی بالا بوده و می‌تواند بر خلاف روش کشت، حتی DNA باکتری‌های مرده را نیز شناسایی کند.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله نهایت تشکر و قدردانی خود را از مسئولین محترم پژوهشکده رویان، به خصوص معاونت پژوهشی و همچنین کارکنان آزمایشگاه روتین آن پژوهشکده که ما را در راه انجام این تحقیق یاری دادند، اعلام می‌داریم.

علت گزارش‌های متناقض در مورد تأثیرات مایکوپلازما‌های تناسلی بر پارامترهای اسپرم، می‌تواند به واسطه عواملی همچون: نحوه انتخاب بیماران، تعداد نمونه‌های مورد مطالعه، استفاده از روش‌های تشخیصی متفاوت، تفاوت در توزیع جغرافیایی جمعیت‌ها، میزان و شدت کلونیزاسیون باکتری در مجاری ادراری-تناسلی و دخالت فاکتورهای ژنتیکی باشد.

با توجه به یافته‌های این تحقیق، درصد نسبتاً بالایی از مردان نابارور به این دو باکتری آلوده‌اند. چنانکه اشاره شد، حضور مایکوپلازماها و اوره‌آپلازماها در مجاری ادراری-تناسلی، اغلب بدون علامت بالینی می‌باشد؛ با نظر به عواقب خطرناک این عفونت‌ها از جمله PID و ناباروری، غربالگری میکروبی برای مردان نابارور و همسران آن‌ها به خصوص در سنین جوانی، امری اجتناب ناپذیر بوده و می‌تواند به عنوان بخش مهمی از برنامه "کنترل بیماری‌های منتقله از راه تماس جنسی" به شمار آید.

همچنین با توجه به اینکه وجود لوکوسیت در مایع منی، شاخص قابل اعتمادی برای پیش بینی عفونت‌های مایکوپلازمایی نمی‌باشد؛ لذا لازم است که غربالگری‌های

فهرست منابع

1- Kilic D, Basar M, Kaygusuz S, Yilmaz E, Basar H, Batislam E. Prevalence and treatment of Chlamydia trachomatis, Ureaplasma urealyticum, and Mycoplasma hominis in patients with non-gonococcal urethritis. *Jpn J Infect Dis*; 2004. 57: 17-20.

2- Upadhyaya M, Hibbard BM, Walker SM. The effect of Ureaplasma urealyticum on semen characteristics. *Fertil Steril*; 1984. 41: 304-08.

3- De Jong Z, Pontonnier F, Plante P, Perie N, Talazac N, Mansat A, et al. Comparison of the incidence of Ureaplasma urealyticum in infertile men and in donors of semen. *Eur Urol*; 1990. 18: 127-31.

4- Andrade-Rocha FT. Ureaplasma urealyticum and Mycoplasma hominis in men attending for routine semen analysis. Prevalence, incidence by age and

clinical settings, influence on sperm characteristics, relationship with the leukocyte count and clinical value. *Urol Int*; 2003. 71: 377-81.

5- Wang Y, Liang CL, Wu JQ, Xu C, Qin SX, Gao ES. Do Ureaplasma urealyticum infections in the genital tract affect semen quality? *Asian J Androl*; 2006. 8: 562-68.

6- Keck C, Gerber-Schafer C, Clad A, Wilhelm C, Breckwoldt M. Seminal tract infections: impact on male fertility and treatment options. *Hum Reprod Update*; 1998. 4(6): 891-903.

7- Askienazy-Elbhar M. Male genital tract infection: the point of view of the bacteriologist. *Gynecol Obstet Fertil*; 2005. 33: 691-97.

- 8- Paavonen J, Wolner-Hassen P. Chlamydia trachomatis a major threat to reproduction. *Hum Reprod*; 1989. 4: 111-24.
- 9- Vigil P, Morales P, Tapia A, Riquelme R, Salgado AM. Chlamydia trachomatis infection in male partners of infertile couples: incidence and sperm function. *Andrologia*; 2002. 34: 155-61.
- 10- Winn JrW, Allen S, Janda W, Koneman E, Procop G, Schreckenrger P, Woods G. *Mycoplasmas and Ureaplasma*; Koneman's color atlas and textbook of diagnostic microbiology. 6th ed. USA: Lippincott Williams & Wilkins, Wolters Kluwer Company; 2006.p. 1028-33.
- 11- Rose BI, Scott B. Sperm motility, morphology, hyperactivation and ionophore- induced acrosome reactions after overnight incubation with Mycoplasmas. *Fertil Steril*; 1994. 61(2): 341-46.
- 12- Jakiel G, Robak- Cholubek, Wieczorek P, Bokiniac M. Evaluation of some parameters of human semen with positive chlamydial reaction. *Ann Univ Mariae Curie Sklodowska*; 2004. 5(92): 644.
- 13- Veznik Z, Pospisil L, Svecova D, Zajicova A, Unzeitig V. Chlamydiae in the ejaculate: their influence on the quality and morphology of sperm. *Acta Obstet Gynecol Scand*; 2004. 83(7): 656-60.
- 14- Wang Y, Han XD, Hou YY, Chen JX. Ureaplasma urealyticum infection related to seminal plasma immunosuppressive factors, semen pH and liquefaction duration. *Arch Androl*; 2005. 51(4): 267-70.
- 15- Lu MG, Shi JL, Xu C. Establishment and application of the approach to detecting two biovars of Ureaplasma urealyticum in human semen. *Zhonghua Nan Ke Xue*; 2005. 11(3): 175-78, 184.
- 16- Yoshida T, Maeda S, Deguchi T, Miyazawa T, Ishiko H. Rapid detection of Mycoplasma genitalium, by PCR-microtiter plate hybridization assay. *J Clin Microbiol*; 2003. 41: 1850-855.
- 17- Soffer Y, Ron-El R, Golan A, Herman A, Caspi E, Samra Z. Male genital mycoplasmas and Chlamydia trachomatis culture: its relationship with accessory gland function, sperm quality, and autoimmunity. *Fertil Steril*; 1990. 53: 331-36.
- 18- Svenstrup HF, Fedder J, Abraham-Peskir J, Birkelund S, Christiansen G. Mycoplasma genitalium attaches to human spermatozoa. *Hum Reprod*; 2003. 18(10): 2103-109.
- 19- Diaz-Garcia FJ, Herrera-Mendoza AP, Giono- Cerezo S, Guerra-Infante FM. Mycoplasma hominis attaches to and locates intracellularly in human spermatozoa. *Hum Reprod*; 2006. 21(6): 1591-598.
- 20- Gerbase AC, Rowley JT, Heymann DH, Berkley SF, Piot P. Global prevalence and incidence estimates of selected curable STDs. *Sex Transm Infect*; 1998. 74: 12-16.
- 21- Gonzales GF, Munoz G, Sanchez R, Henkel R, Gallegos-Avila G, Diaz-Gutierrez O, et al. Update on the impact of Chlamydia trachomatis infection on male fertility. *Andrologia*; 2004. 36: 1-23.
- 22- O'Leary WM. Ureaplasmas and human disease. *Crit Rev Microbiol*; 1990. 17(3): 161-68.
- 23- Purvis K, Christiansen E. Infection in the male reproductive tract. Impact, diagnosis and treatment in relation to male infertility. *Int J Androl*; 1993. 16: 1-13.
- 24- Montagut JM, Lepretre S, Degoy J, Rousseau M. Ureaplasma in semen and IVF. *Hum Reprod*; 1991. 6: 727-29.
- 25- Reichart M, Kahane I, Bartoov B. In vivo and in vitro impairment of human and ram sperm nuclear chromatin integrity by sexually transmitted Ureaplasma urealyticum. *Infect Biol Reprod*; 2000. 63: 1041-48.
- 26- Gdoura R, Kchaou W, Ammar-keskesL, Chacroun N, Sellemi A, Znazen A, et al. Assessment of Chlamydia trachomatis, Ureaplasma urealyticum, Ureaplasma parvum, Mycoplasma hominis and Mycoplasma genitalium in semen and first void urine specimens of asymptomatic male partners of infertile couples. *J Androl*; 2008. 29(2): 198-206.
- 27- Dhawan B, Gupta V, Khanna N, Singh M, Chaudhry R. Evaluation of the diagnostic efficacy of PCR for Ureaplasma urealyticum infection in indian adults with symptoms of genital discharge. *Jpn J Infect Dis*; 2006. 59: 57-58.
- 28- Neyrolles O, Eliane JP, Ferri S, Da-cunda RA, Prevost MC, Blanchard A. Antigenic characterization and cytolocalization of P35, the major Mycoplasma penetrans antigen. *Microbiology*; 1999. 145: 343-55.
- 29- Colle JG, Duguid JP, Fraser AG, Marmion BP. Mackie and McCartney practical medical microbiology. 13th ed. UK: Churchill Livingstone; 1989.p. 300-311.
- 30- Blanchard A, Yanez A, Dybvig K, Watson HL, Griffiths G, Cassell GH. Evaluation of intraspecies genetic variation within the 16S rRNA gene of Mycoplasma hominis and detection by polymerase chain reaction. *J Clin Microbiol*; 1993. 31: 1358-61.

- 31- Blanchard A, Duffy L, Baldus K, Cassel GH. Detection of *Ureaplasma urealyticum* by polymerase chain reaction in the urogenital tract of adults in amniotic fluid and in the respiratory tract of newborns; *Clin Inf Dis*; 1993. 17(Suppl 1): 148-53.
- 32- Coskun E, Ozkan S, Vural B. Impact of Genital Infections on Fertility. *J Turkish German Gynecol Assoc*; 2005. 6(3): 197-203.
- 33- Amelar RD, Dubin L, Walsh PC. The varicocele and infertility. *Male Infertility*. Philadelphia, PA: WB Saunders Co; 1977.p. 57-68.
- 34- Knox C L, Allan JA, Allan JM, Edirisinghe WR, Stenze DL, Lawrence FL, et al. *Ureaplasma parvum* and *Ureaplasma urealyticum* are detected in semen after washing before assisted reproductive technology procedures. *Fertil Steril*; 2003. 80: 921-29.
- 35- Rosemond A, Lanotte P, Watt S, Sauget AS, Guerif F, Royere D, et al. Systematic screening tests for *Chlamydia trachomatis*, *Mycoplasma hominis* and *Ureaplasma urealyticum* in urogenital specimens of infertile couples. *Pathol Biol (Paris)*; 2006. 54(3): 125-29.
- 36- Gdoura R, Kchaou W, Chaari C, Znazen A, Keskes L, Rebai T, et al. *Ureaplasma urealyticum*, *Ureaplasma parvum*, *Mycoplasma hominis* and *Mycoplasma genitalium* infections and semen quality of infertile men. *BMC Infectious Diseases*; 2007. 7: 129.
- 37- Golshani M, Eslami G, Mohammadzadeh Ghobadloo Sh, Fallah F, Goudarzi H, Soleimani Rahbar AA, et al. Detection of *Chlamydia trachomatis*, *Mycoplasma hominis* and *Ureaplasma urealyticum* by Multiplex PCR in Semen Sample of Infertile Men. *Iranian J Publ Health*; 2007. 36(2): 50-57.
- 38- Niakan M, Forootan SK, Fallah N, Shafiei M, Sedighi MA, Nejad Moghaddam MR, et al. Detection the frequency of *M. Hominis* in infertile men with control group. *Daneshvar, Scientific-Research Journal of Shahed University(in Persian)*; 2005. 56(12): 65-72.
- 39- Kjaergaard N, Kristensen B, Hansen ES, Farholt S, Schonheyder HC, Uldbjerg N, et al. Microbiology of semen specimens from males attending a fertility clinic. *APMIS*; 1997. 105(7): 566-70.
- 40- Rodriguez R, Hernandez R, Fuster F, Torres A, Prieto P, Alberto J. Genital infection and infertility. *Enferm Infec Microbiol Clin*; 2001. 19(6): 261-66.
- 41- Pacey AA, Eley A. *Chlamydia trachomatis* and male fertility. *Hum Fertil (Camb)*; 2004. 7(4): 271-76.
- 42- Samra Z, Soffer Y, Pansky M. Prevalence of genital chlamydia and mycoplasma infection in couples attending a male infertility clinic. *Eur J Epidemiol*; 1994. 10(1): 69-73.
- 43- Potts JM, Sharma R, Pasqualotto F, Nelson D, Hall G, Agarwal A. Association of *Ureaplasma urealyticum* with abnormal reactive oxygen species levels and absence of leukocytospermia. *J Urol*; 2000. 163: 1775-78.
- 44- Abele-Horn M, Wolff C, Dressel P, Zimmermann A, Vahlensieck W, Pfaff F, et al. Polymerase Chain Reaction versus culture for detection of *Ureaplasma urealyticum* and *Mycoplasma hominis* in the urogenital tract of adults and the respiratory tract of newborns. *Eur J Clin Microbiol Infect Dis*; 1996. 15: 595-98.
- 45- Luki N, Lebel P, Boucher M, Doray B, Turgeon J, Brousseau R. Comparison of Polymerase Chain Reaction assay with culture for detection of genital mycoplasmas in perinatal infections; *Eur J Clin Microbiol Infect Dis*; 1998. 17: 255-63.
- 46- Teng K, Li M, Yu W, Li H, Shen D, Liu D. Comparison of PCR with culture for detection of *Ureaplasma urealyticum* in clinical samples from patients with urogenital infections. *J Clin Microbiol*; 1994. 32: 2232-34.
- 47- Polveson K, Jensen JS, Lind I. Detection of *Ureaplasma urealyticum* by PCR and biovar determination by liquid hybridization. *J Clin Microbiol*; 1998. 36: 3211-16.
- 48- Stellrecht KA, Woron AM, Mishrik NG, Venezia RA. Comparison of multiplex PCR assay with culture for detection of genital mycoplasmas. *J Clin Microbiol*; 2004. 42: 1528-33.
- 49- Serin MS, Evruke C, Kibar F, Koksall F. Comparison of PCR and cultivation methods to determine the incidence of infections due to *Mycoplasma hominis*, and *Mycoplasma fermentans* in women genitourinary tract. *Eastern J Med*; 2001. 6: 48-52.
- 50- Petrikos GL, Hadjisoteriou M, Daikos GL. PCR versus culture in the detection of vaginal *Ureaplasma urealyticum* and *Mycoplasma hominis*. *Int J Gynecol Obstet*; 2007. 10: 1-2.
- 51- Bornman MS, Mahomed MF, Boomker D, Schlenburg GW, Reif S, Crewe- Brown HH. Microbial flora in semen of infertile African men at Garankuwa hospital. *Andrologia*; 1990. 22(2): 118-21.
- 52- Ochsendorf FR, Ozdemir K, Rabennou H, Fenner T, Oremek R, Milbradt R, et al. *Chlamydia trachomatis* and male infertility: chlamydia- IgA antibodies in

seminal plasma are *C. trachomatis* specific and associated with an inflammatory response. *J Eur Acad Dermatol Venereol*; 1999. 12(2): 143-52.

53- Solis EA, Gatti VN, Bouvet BR, Brufman AS, Catalina Provenzal O, Feldman R. Round cells in semen and genital infections. *Arch Esp Urol*; 2000. 53(2): 101-05.

54- Trum JW, Mol BW, Pannekoek Y, Spanjaard L, Wertheim P, Bleker OP, et al. Value of detecting leukocytospermia in the diagnosis of genital tract infection in subfertile men. *Fertil Steril*; 1998. 70(2): 315-19.

55- Xu C, Sun GF, Zhu YF, Wang YF. The correlation of *Ureaplasma urealyticum* infection with infertility. *Andrologia*; 1997. 29: 219-26.

Comparison of Culture with PCR for Detection of *Mycoplasma hominis* and *Ureaplasma urealyticum* in Semen Samples of Infertile Men Referring to the Royan Institute in 2009

*M.H. Ahmadi, MSc^I   N. Amirmozafari, PhD^{II}
 M.A. Sedighi-Gilani, MD^{III}   B. Kazemi, PhD^{IV}
 F. Masjedan-Jazi, MSc^V

Abstract

Background: Infection due to genital Mycoplasmas such as *Mycoplasma hominis* (*M. hominis*) and *Ureaplasma urealyticum* (*U. urealyticum*) may have harmful effects on the reproductive health of men and may lead to male infertility. This study was performed to compare culture with PCR method for detection of these bacteria in infertile men who referred to the Royan Institute.

Methods: In this descriptive-analytic, cross-sectional study semen samples were collected from 220 infertile men and divided to 3 sections: first section was used for semen analysis, second section was inoculated into PPLO broth transport media and passed through 0.45µm pore-size filters, then filtrates were inoculated into specific PPLO broth and agar media and incubated at 37°C under elevated CO₂ atmosphere and the third section was used for PCR in which U4 and U5 primers were used for amplification of Urease gene of *U. urealyticum* and RNAH1 and RNAH2 for amplification of 16S rRNA gene of *M. hominis*. The results were analyzed with SPSS V.16 software. For data analysis ANOVA, Post Hoc, Crosstabs, Chi square and Mc Nemar tests were used.

Results: From a total of 220 semen samples tested, 3.2% were positive with culture and 4.1% with PCR method for only *M. hominis*; meanwhile 27.7% were positive with culture and 29.1% with PCR for only *U. urealyticum*. Also 5% of the samples in culture and 11.4% in PCR method were positive for both of the bacteria; evaluation of semen parameters showed that in both culture and PCR methods, pH was lower in the two groups of "only *U. urealyticum* positive" and "positive for both bacteria" as compared to the group "negative for both bacteria" ($p=0.006$ and $p=0.000$ respectively for culture and PCR) and the mean of sperm motility was lower in group "positive for both bacteria" than the group "only *U. urealyticum* positive" in two methods: $p=0.032$ (culture), $p=0.009$ (PCR).

Conclusion: Results of this study showed that higher percentage of infertile men are infected with these bacteria which may lead to infertility; thus, isolation of these bacteria in infertile men with no clinical symptoms is necessary. PCR as compared to culture is a more sensitive, quick, specific and fast method.

Keywords: 1) *Mycoplasma hominis*   2) *Ureaplasma urealyticum*   3) Infertile men
 4) Semen culture   5) Semen PCR

This article is a summary of the thesis by M.H. Ahmadi for the degree of MSc in Microbiology under supervision of N. Amirmozafari, Ph.D and consultation with M.A. Sedighi-Gilani, MD, B. Kazemi, Ph.D and F. Masjedan-Jazi, MSc (2008).

I) MSc in Microbiology, Microbiology Department, Crossing of Shahid Hemmat and Chamran Expressways, Iran University of Medical Sciences and Health Services, Tehran, Iran (*Corresponding Author)

II) Associate Professor of Microbiology, Microbiology Department, Iran University of Medical Sciences and Health Services, Tehran, Iran

III) Associate Professor of Andrology, Male Infertility Department, Royan Institute, Tehran, Iran

IV) Professor of Parasitology, Molecular Biology Research Center, School of Medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences and Health Services, Tehran, Iran

V) MSc in Microbiology, Faculty Member, Microbiology Department, Iran University of Medical Sciences and Health Services, Tehran, Iran